

מלאכת בישול

כלי שני, חלה ומלח בקערה של מרק

תוס' לט, א ד"ה כל

דאפילו בכלי שני אין שורין, דהואיל דהמים חמין מיחזי כמבשל. ואע"ג דתנן לקמן אבל נותן לתוך הקערה או לתוך התמחוי, היינו דוקא תבלין שהן עשויין למתק את הקדירה ולא מיחזי כמבשל.

שבת מ, ב

א"ר יצחק בר אבדימי פעם אחת נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ, ובקשתי להניח לו פך של שמן באמבטי, ואמר לי טול בכלי שני ותן, שמע מינה כלי שני אינו מבשל.

משנה שבת מב, א-ב

האילפס והקדרה שהעבירן מרותחין (מן האור, רש"י), לא יתן לתוכן תבלין (דכלי ראשון כל זמן שרותח מבשל, רש"י). אבל נותן הוא לתוך הקערה (דכלי שני אינו מבשל, רש"י), או לתוך התמחוי (כעין קערה גדולה שמערה כל האילפס לתוכה, ומשם מערה לקערות, רש"י).

תני רבי חייא מלח אינה כתבלין דבכלי שני נמי בשלה, ופליגא דרב נחמן דאמר רב נחמן צריכא מילחא בישולא כבשרא דתורא.

משנה שבת קמה, ב

כל שבא בחמין מערב שבת, שורין אותו בחמין בשבת, וכל שלא בא בחמין מערב שבת, מדיחין אותו בחמין בשבת.

יראים השלם סי' רעד קלד, ב

הלכך יזהר אדם שלא להכניס בשבת שום דבר בכלי שני ... שהיד סולדת בו, שאין אנו בקיאים בדברים רכים וקשים, מי הוא מתבשל בכלי שני ומי הוא שאינו מתבשל.

שוע"ר סי' קסח, בקו"א ס"ק ח

ועיין במרדכי בפרק כירה בשם רא"ם להחמיר אפילו בכלי שני משום חסרון ידיעתנו, ויש לומר שהוא משום שבת וסקילה וחטאת ... אבל אין להחמיר כל כך בספק ברכה שהיא דרבנן.

שוע"ר סי' שיח

יא תבשיל ... שלא נתבשל מלפני השבת אין שורין אותו בשבת בחמין שהיד סולדת בו ... ואם שרה בכלי ראשון חייב, ובכלי שני אסור לשרותו מדברי סופרים, מפני שנראה כמבשל.

ואינו דומה לתבלין שמותר ליתנם בכלי שני כמו שיתבאר, מפני שהתבלין עשויין למתק הקדרה, ואינו נראה כמבשל ... ויש מתירין בכל דבר יבש שלא נתבשל לשרותו בכלי שני שהיד סולדת בו. ויש להחמיר בזה כסברא הראשונה. אבל מותר לערות מכלי שני שהיד סולדת בו על כל דבר יבש שלא נתבשל.

יב ויש מי שמסתפק וחושש מחיוב חטאת גם בכלי שני שהיד סולדת בו, מפני שיש דברים רכים שמתבשלים גם בכלי שני, ואין אנו בקיאים בהן, ושמא גם הלחם נקרא רך לענין זה ומתבשל גם בכלי שני שהיד סולדת בו, וכן יש להסתפק ספק זה גם בשאר דברים, ויש להחמיר בכולן לבד מבתבלין שהתירו חכמים בפירוש ליתנם בכלי שני, וכן מים ושמן כמו שיתבאר, והוא הדין לשאר משקין.

יז ויש אומרים שהמלח אינו צריך בישול אלא מעט, ואסור ליתנו אף בכלי שני כל זמן שהיד סולדת בו, והמחמיר תבוא עליו ברכה.

יח וכל זה במלח שאינו מבושל. אבל מלח שלנו שמתקנים אותו על ידי בישול במים, מותר ליתנו בכלי ראשון לדברי הכל, שאין בישול אחר בישול בדבר יבש, אפילו הוא נימוח על ידי בישול זה השני, כמו שנתבאר למעלה. ומכל מקום המחמיר בו כמו בשאר מלח, תבוא עליו ברכה.

יט אסור ליתן תבלין בקערה ולערות עליהם מכלי ראשון ... אבל אם עירה תחלה מהכלי ראשון לתוך הקערה, מותר ליתן אחר כך התבלין לקערה, מפני שחום כלי שני אין בו כח לבשל.

הלכתא רבתא לשבתא

אין להקל במלח שלנו, אף שנתבשל תחלה ... שיש אוסרים אפילו ליתן בכלי שני שהיד סולדת בו. והמחמיר תבוא עליו ברכה.